

**ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ
«УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з освітньої діяльності

Оксана КОЛЯДА

«28» серпня 2024 року

СИЛАБУС

**ОК 1.5 ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ**

освітнього рівня «бакалавр»

галузь знань **24 Сфера обслуговування**

спеціальність **242 Туризм і рекреація**

Вид дисципліни: загальноуніверситетська

Обсяг, кредитів: 120 год / 4 кредити

Форма підсумкового контролю: залік

Київ – 2024

Викладач:

Дубас Ростислав Григорович, д.е.н., професор, професор
кафедри управління та адміністрування ІЕМ

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу
<https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=26017>.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній/освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 4	Галузь знань 24 Сфера обслуговування (шифр і назва)	Вид дисципліни загальноуніверситетська	
Загальний обсяг годин – 120	Спеціальність 242 Туризм і рекреація (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціалізація _____ (назва)	Цикл підготовки професійний (загальний чи професійний)	
Змістових модулів – 2			
Індивідуальне науково- дослідне завдання _____ (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська (назва)	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 5	Освітній/освітньо- професійний ступінь: бакалавр	Лекції	
		30 год	6 год
		Практичні, семінарські	
		16 год	4 год
		Лабораторні	
		год	год
		Самостійна робота	
		74 год	110 год
		Індивідуальні завдання: год	
		Вид семестрового контролю: залік	

Програма дисципліни виконується в повному обсязі не залежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми здобуття освіти становить:

1-2 курси навчання ОС «бакалавр» і «молодший бакалавр», ОПС «фаховий молодший бакалавр» та ОКР «молодший спеціаліст» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти;

3-4 курси ОС «бакалавр», 1-2 курси ОС «магістр» – 25% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

Здобувачі освіти заочної форми здобуття освіти мають виконати 100% програми дисципліни, тобто виконати всі практичні, лабораторні, контрольні роботи, заплановані програмою дисципліни, і прикріпити їх на платформу Інтернет-підтримки освітнього процесу Moodle, а теоретичний матеріал опанувати за наявними матеріалами до лекцій (за винятком

вступної ознайомчої лекції). під час сесії для заочної форми здобуття освіти проводять вступні лекції, консультації та контрольні заходи (заліки та іспити).

Задля підтримки здобувачів освіти заочної форми для здобуття ними всіх запланованих освітньою програмою компетентностей і програмних результатів навчання університет надає додаткову можливість бажаючим здобувачам освіти заочної форми доєднатись за розкладом до аудиторних занять здобувачів освіти денної форми.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Основною **метою** вивчення курсу «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» є формування у здобувачів освіти готовності до здійснення науково-дослідницької діяльності, ознайомлення їх зі стратегією та тактикою проведення досліджень, надання їм певних знань щодо методології, методики й інструментарію дослідження та підготовки ними публікацій, кваліфікаційних робіт; застосовування в дослідженнях методів аналізу інформаційних джерел та організації наукової праці; залучення здобувачів освіти до науково-дослідницької діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» є:

- з'ясування змісту понять, категорій та термінів, якими керується наукова дисципліна, зокрема, «науковий стиль», «науковий текст», «підстилі та жанри наукового стилю», «структура наукового тексту», «науково-дослідницька діяльність», «форми науково-дослідницької діяльності», «академічна доброчесність», «плагіат» тощо;
- ознайомлення здобувачів освіти з типологією, структурою та основними компонентами академічних текстів;
- формування навичок складання академічних текстів різних видів відповідно до логіки науково-дослідницької діяльності;
- ознайомлення із загальнотеоретичними та спеціальними методами наукового дослідження;
- формування нової академічної культури, що базується на принципах чесності, справедливості, довіри та взаємоповаги всіх учасників академічного процесу;
- формування уявлення про роль і місце академічної доброчесності у науковій та освітній діяльності;
- ознайомлення здобувачів освіти з нормативно-правовою базою із проблем дотримання норм академічної доброчесності;
- надання інформації про механізми контролю за дотриманням принципів та правил академічної культури й доброчесності;
- формування вмінь щодо запобігання проявам академічної недоброчесності;
- оволодіння інструментами з підготовки та оприлюднення результатів власної науково-дослідницької діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- поняття та порядок здійснення наукового дослідження;
- порядок вибору та формулювання проблеми і теми наукового дослідження;
- поняття науки і наукової діяльності;
- вміння віднайти інформацію та відбір матеріалу;
- формулювання плану наукового дослідження.

вміти:

- володіти методами та прийомами наукових досліджень;
- володіти формами та принципами організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти;
- аналізувати актуальні проблеми розвитку економічної науки та критерії вибору напрямку наукового дослідження;
- застосовувати набуті знання для подальшої наукової діяльності, вивчення інших дисциплін.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості принципу корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК 1. Знання та розуміння предметної області та специфіки професійної діяльності.

ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

ФК 9. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

ФК 14. Здатність працювати в міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК 15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

ПРН 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН 15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» – це короткий перелік тем, їх змісту, завдань та стратегії курсу, які спонукають здобувачів освіти приходити на лекції зацікавленими та вмотивованими, готуватись до семінарських занять, складати план своєї роботи та досягати успіху при вивченні матеріалу. Вона розроблена з урахуванням особливостей викладання курсу в Інституті права та суспільних відносин Університету «Україна». Зміст та обсяг дисципліни обумовив вибір активних форм навчання, які формують потребу і вміння самостійного поповнення знань.

МОДУЛЬ І

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та організація науково-дослідної роботи

Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства

Наука як система уявлень про світ. Причини виникнення науки. Наукове пізнання. Структура (система) науки. Методика та методологія. Основні завдання науки. Функції науки в житті суспільства. Фундаментальні, загальні та часткові закони.

Етапи розвитку науки. Наукові революції.

Класифікація наук. Фундаментальні наукові дослідження. Прикладні наукові дослідження.

Тема 2. Науково-дослідна робота здобувачів освіти: її форми та роль у підготовці фахівців

Організація науково-дослідної діяльності в Україні. Науково-дослідна робота здобувачів освіти. Види і форми науково-дослідної роботи.

Організація науково-дослідної роботи здобувачів освіти. Проблеми та перспективи розвитку науково-дослідної роботи.

Моделі організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Реалізація освітніх потреб в інклюзивному середовищі.

Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень

Методологія наукового дослідження. Методи дослідження та їхня класифікація. Загальнонаукові методи дослідження. Методи теоретичних досліджень. Конкретно-наукові (емпіричні) методи дослідження.

Процес наукового дослідження та його стадії. Етапи наукового дослідження здобувачів освіти. Формулювання теми наукового дослідження. Обґрунтування актуальності обраної теми. Об'єкт та предмет наукового

дослідження. Мета та завдання дослідження. Формулювання висновків та оцінка отриманих результатів.

Поняття, загальна характеристика і вимоги до наукових робіт здобувачів освіти.

Тема 4. Науковий стиль мовлення – основа якісної презентації результатів науково-дослідної роботи

Поняття мовного стилю. Специфічні ознаки наукового стилю. Інформативна, епістемологічна, комунікативна, перформативна, гносеологічна, когнітивна, діалогічна функції наукового стилю. Науковий стиль та мова науки.

Місце наукового стилю серед інших функціональних стилів мови.

Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього

Загальна характеристика наукового тексту. Науковий текст як джерело нових знань. Властивості наукового тексту: об'єктивність, точність, ясність, однозначність, логічність, аргументованість, узагальненість змісту, лаконічність викладу. Ознаки наукового тексту: цілісність, зв'язність, лінійність, членованість, завершеність, інформативність. Загальна логіка побудови наукового тексту: формулювання проблеми, висунення гіпотези, орієнтація на нове знання, доцільність і раціональність положень, орієнтація на досягнення дослідницької мети і завдань.

Структура наукового тексту. Композиція наукового тексту. Рубрикація, особливості її застосування.

Тема 6-7. Науковий текст – спосіб презентації наукової інформації

Науковий текст – спосіб презентації наукової інформації, результат наукового дослідження.

Первинні та вторинні наукові тексти, їхні мета та сфери застосування. Великі та малі жанри наукового стилю. Наукові тексти за функціональним призначенням.

Академічні наукові тексти та їхні основні жанри (стаття, тези, монографія та дисертація). Особливості структури та композиції. Їхня роль у презентації наукової інформації та результатів власних досліджень.

Публічна презентація результатів наукового дослідження. Наукова доповідь і науковий виступ як апробація результатів наукового дослідження. Мова і стиль наукових доповідей. Ефективність наукового виступу. Культура усного наукового мовлення. Комп'ютерна презентація наукового виступу. Особливості участі в дискусії.

Тема 8-9. Мовленнєва специфіка наукового тексту та засоби її формування

Мовні засоби наукового стилю, їхнє використання при створенні наукового тексту.

Використання наукової лексики та термінології. Термін як диференційна ознака наукового стилю. Поняття про дефініції. Українські електронні

термінологічні словники.

Фразеологія наукового стилю. Мовні штампи та кліше в науковому стилі.

Фонетичні та графічні особливості. Лексика і фразеологія наукового тексту. Будова слова та способи словотворення в науковому стилі. Морфологічні особливості: іменний характер текстів, специфіка дієслівних форм. Семантико-синтаксична організація наукового стилю: можливості складних (складно-підрядних) речень, простих односкладних речень тощо.

Принципи та способи використання графічних скорочень, символів, таблиць, діаграм у наукових текстах.

Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність: теоретичні особливості та практична значущість

Тема 10. Академічна доброчесність та кодекс академічної етики

Етичний кодекс ученого. Кодекс академічної етики. Академічна доброчесність як міждисциплінарна категорія. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності. «Європейський кодекс академічної доброчесності» (“The European Code of Conduct for Research Integrity”). Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні. Кодекс академічної доброчесності Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».

Національний репозитарій академічних текстів та академічна доброчесність в Україні.

Тема 11-12. Порушення академічної доброчесності та методи запобігання йому.

Типові та нетипові порушення академічної доброчесності та авторських прав. Плагіат: причини та передумови виникнення і способи вирішення проблеми. Визначення плагіату. Законодавство України про запобігання плагіату. Навмисний і ненавмисний плагіат. Основні різновиди академічного плагіату: дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат із посиланням на джерело, використання інформації з певного джерела без посилання на нього, перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, подання як власних робіт, виконаних на замовлення іншими особами. Самоплагіат у науковій діяльності. Фабрикація. Фальсифікація. Різновиди фабрикації та фальсифікації даних.

Сутність відповідальності за порушення академічної доброчесності. Основні види академічної відповідальності.

Тема 13-14. Поняття про свій / чужий текст.

Різновиди компресії академічного тексту. Конспектування. Реферування. Тезування. Анотування. Групування джерел. Систематизація матеріалу. Переказ, перефразування, компіляція і плагіат.

Відмінність академічного плагіату й помилок цитування. Коректне

цитування та оформлення посилань. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування й оформлення посилань. Способи використання даних, ідей, уривків із інших творів у своєму тексті. Вимоги до перефразування тексту джерела в наукових працях. Коректне оформлення перекладу наукових текстів. Резюмування, непряме цитування, пряме або дослівне цитування, використання гіпотез, положень і методик, запозичення формул, ілюстрацій, таблиць та ін.

Обсяг дозволених запозичень.

Тема 15. Академічна культура та доброчесність в освітньому процесі в умовах воєнних реалій.

Академічна культура: поняття, функції, складові. Академічна культура дослідника в освітньому просторі.

Виклики та проблеми, які виникають у підтримці академічної культури та доброчесності в умовах воєнних реалій.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передують цій дисципліні:

«Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Основи навчання студентів (самоуправління навчанням)».

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань
	денна форма							заочна форма							
	усього	аудиторна					С.р.	усього	аудиторна					С.р.	
		у тому числі							у тому числі						
		лекції	сем	пр	лаб	інд			лекції	сем	пр	лаб	інд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та організація науково-дослідної роботи															
Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства	5	2					3	5	2					3	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 2. Науково-дослідна робота здобувачів освіти: її форми та роль у підготовці фахівців	9	2		2			5	9		2				7	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень	10	2		2			6	10						10	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою

Тема 4. Науковий стиль мовлення – основа якісної презентації результатів науково- дослідної роботи	6	2					4	6					6	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього	8	2		2			4	8					8	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 6-7. Науковий текст – спосіб презентації наукової інформації	11	4		2			5	11					11	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 8-9. Мовленнєва специфіка наукового тексту та засоби її формування	16	4		2			10	16	2				14	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Модульний контроль														
Разом за змістовим модулем 1	65	18		10			37	65	4		2		59	
Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність: теоретичні особливості та практична значущість														

Тема 10. Академічна добročесність та кодекс академічної етики	14	2		2			10	14	2				12	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 11-12. Порушення академічної добročесності та методи запобігання йому	17	4		2			11	17			2		15	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 13-14. Поняття про свій / чужий текст	16	4		2			10	16					16	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Тема 15. Академічна культура та добročесність в освітньому процесі в умовах воєнних реалій	8	2					6	8					8	АР: вибіркоче усне опитування; доповіді з презентацією СР: огляд додаткової літератури; складання глосарію ІР: презентація за темою
Модульний контроль														
Разом за змістовим модулем 2	55	12		6			37	55	2		2		51	
Усього годин	120	30		16			74	120	6		4		110	

4.3. Форми організації занять

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та організація науково-дослідної роботи		
1	Тема 2. Науково-дослідна робота здобувачів освіти: її форми та роль у підготовці фахівців	2
2	Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень	2
3	Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього	2
4	Тема 6-7. Науковий текст – спосіб презентації наукової інформації	2
5	Тема 8-9. Мовленнєва специфіка наукового тексту та засоби її формування	2
Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність: теоретичні особливості та практична значущість		
1	Тема 10. Академічна доброчесність та кодекс академічної етики	2
2	Тема 11-12. Порушення академічної доброчесності та методи запобігання йому	2
3	Тема 13-14. Поняття про свій / чужий текст	2
Всього годин		16

Індивідуальні завдання

Виконання індивідуальних завдань є складовою частиною самостійної роботи здобувача вищої освіти. Години, відведені на виконання індивідуального завдання, вираховуються із загальної кількості годин самостійної роботи.

До індивідуальних завдань належать: написання рефератів, аналіз практичних, проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях тощо.

Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення й закріплення знань, які здобувачі освіти одержують під час навчання, а також застосування цих знань на практиці. Виконання індивідуальних завдань сприяє найповнішій реалізації творчих можливостей здобувачів освіти.

Тематика рефератів

1. Наука як система уявлень про світ.
2. Структура (система) науки.
3. Функції науки в житті суспільства.
4. Етапи розвитку науки. Наукові революції.
5. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
6. Види і форми науково-дослідної роботи здобувачів освіти.
7. Моделі організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.
8. Методи дослідження та їхня класифікація.
9. Процес наукового дослідження та його стадії.
10. Специфічні ознаки наукового стилю.
11. Науковий текст і вимоги до нього
12. Структура та композиція наукового тексту.
13. Первинні та вторинні наукові тексти, їхні мета та сфери застосування.
14. Академічні наукові тексти та їхні основні жанри
15. Наукова доповідь і науковий виступ як апробація результатів наукового дослідження.
16. Культура усного наукового мовлення.
17. Комп'ютерна презентація наукового виступу.
18. Мовні засоби наукового стилю, їх використання при створенні наукового тексту.
19. Мовні штампи та кліше в науковому стилі.
20. Академічна культура: поняття, функції, складові.
21. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності.
22. Типові та нетипові порушення академічної доброчесності.
23. Плагіат: причини та передумови виникнення і способи вирішення проблеми.
24. Основні види академічної відповідальності.
25. Виклики та проблеми, які виникають у підтримці академічної культури та доброчесності в умовах воєнних реалій.

Тематика ІНДЗ

1. Наука як система уявлень про світ.
2. Структура (система) науки.
3. Функції науки в житті суспільства.
4. Етапи розвитку науки. Наукові революції.
5. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
6. Види і форми науково-дослідної роботи здобувачів освіти.
7. Моделі організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.
8. Методи дослідження та їхня класифікація.
9. Процес наукового дослідження та його стадії.
10. Специфічні ознаки наукового стилю.
11. Науковий текст і вимоги до нього.
12. Структура та композиція наукового тексту.
13. Первинні та вторинні наукові тексти, їхні мета та сфери застосування.
14. Академічні наукові тексти та їхні основні жанри.
15. Наукова доповідь і науковий виступ як апробація результатів наукового дослідження.
16. Культура усного наукового мовлення.
17. Комп'ютерна презентація наукового виступу.
18. Мовні засоби наукового стилю, їхнє використання при створенні наукового тексту.
19. Мовні штампи та кліше в науковому стилі.
20. Академічна культура: поняття, функції, складові.
21. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності.
22. Типові та нетипові порушення академічної доброчесності.
23. Плагіат: причини та передумови виникнення і способи вирішення проблеми.
24. Основні види академічної відповідальності.
25. Виклики та проблеми, які виникають у підтримці академічної культури та доброчесності в умовах воєнних реалій.

Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та організація науково-дослідної роботи		
1	Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства	3
2	Тема 2. Науково-дослідна робота здобувачів освіти: її форми та роль у підготовці фахівців	5
3	Тема 3. Методологічні засади наукових досліджень	6
4	Тема 4. Науковий стиль мовлення – основа якісної презентації результатів науково-дослідної роботи	4
5	Тема 5. Науковий текст і вимоги до нього	4
6	Тема 6-7. Науковий текст – спосіб презентації наукової інформації	5
7	Тема 8-9. Мовленнєва специфіка наукового тексту та засоби її формування	10
Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність: теоретичні особливості та практична значущість		
1	Тема 10. Академічна доброчесність та кодекс академічної етики	10
2	Тема 11-12. Порушення академічної доброчесності та методи запобігання йому	11
3	Тема 13-14. Поняття про свій / чужий текст	10
4	Тема 15. Академічна культура та доброчесність в освітньому процесі в умовах воєнних реалій	6
Всього годин		74

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

□ *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), семінари, пояснення, розповідь, бесіда;

□ *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

□ *практичні*: вправи.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти із книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

З метою більш ефективної активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти при вивченні навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність» можуть використовуватись різноманітні традиційні та нетрадиційні методи викладання, інтерактивні та високотехнологічні методи і методики навчання: оглядові та тематичні лекції, лекції з проблемних питань, робота в малих групах, семінари-дискусії, ділові ігри, презентації, заняття із застосуванням комп'ютерної та телекомунікаційної техніки тощо.

Кожен із видів методики застосовується викладачем на власний розсуд. При цьому слід враховувати рівень підготовленості групи, кількість здобувачів освіти, їхнє бажання брати участь у тому чи іншому виді роботи, а також особливості конкретної дисципліни.

Наприклад, лекція-візуалізація є результатом пошуку нових можливостей реалізації відомого в дидактиці принципу наочності та містить у собі елементи проблемності. Метод візуалізації сприяє формуванню професійного мислення за рахунок систематизації, концентрації та виділення найбільш значущих, істотних елементів змісту. Наочність не тільки доповнюють словесну інформацію, але й виступає носієм змістовної інформації. Чим більше проблемність візуальної інформації, тим вищий ступінь розумової активності здобувачів освіти.

Лекції з проблемних питань покликані сприяти розвитку логічного мислення здобувачів освіти і характеризуються тим, що коло питань теми може обмежуватися двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних закладів освіти з роздаванням під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій можуть даватись питання для самостійного

їх осмислення.

Робота в малих групах проводиться з метою активізації навчання при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми індивідуальними якостями та знаннями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливість для участі кожного здобувача освіти в роботі за метою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування. Така форма навчання використовується також з метою більш ґрунтовного засвоєння матеріалу, загострення уваги на особливо важливих аспектах, що містять у собі винесені на розгляд проблемні питання.

Семінари-дискусії (колоквіуми) проводяться для того, щоб сприяти обміну думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвинути мислення, допомагати формуванню поглядів і переконань, виробити вміння формулювати думки й висловлювати їх, вміння прислухатись до точки зору опонентів і «чути їх», навчитись оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації проводяться у формі виступів за результатами виконання письмових завдань, із науково-навчальними тезами, рефератами, доповідями перед аудиторією тощо, їх також доцільно використовувати для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, демонстрації нових наукових поглядів, оригінальних висновків та пропозицій.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Одним із аспектів гуманітарної освіти є формування у здобувачів освіти мовної та мовленнєвої культури. Потреба у нових словах, «а значить, і в нових знаннях, ... активізує пізнавальну діяльність, сприяє пошуку незвичних, оригінальних форм її розвитку», є засобом «синтезу та аналізу змісту навчального матеріалу», джерелом інформації про структуру предмета вивчення, закономірності та особливості його застосування. Для вирішення даного завдання використовуються методи написання синквейнів, хокку, діаманти, каліграфи, які передбачають хороше володіння категоріальним апаратом дисципліни, розуміння предмету та об'єкта вивчення з боку здобувача освіти. Щоб створити такий «твір», здобувач освіти повинен залучити власну фантазію, «включити» своє бачення проблеми, творчий нетрадиційний підхід до виконання завдання.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.
2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.
3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.
4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.
5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.
6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.
7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовуються для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

- Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

- Методика викладання навчальної дисципліни — вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами та порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами слуху

Для здобувачів освіти з вадами слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має ваду слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з вадами слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з вадами зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з руховими порушеннями

Здобувачі освіти з руховими порушеннями, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з руховими порушеннями навчатися без необхідності фізично перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голівки).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг виконуваних письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з одного модуля.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.

«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100- бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Визначення змісту науки залежно від ролей, які вона виконує в суспільстві.
2. Функції науки.
3. Об'єкт і суб'єкт науки.
4. Визначення наукової діяльності та її форми.
5. Виникнення та становлення науки.
6. Класифікація наук, її призначення, мета та способи побудови.
7. Фундаментальні науки, їхня характеристика.
8. Прикладні науки та їхнє значення для суспільства.
9. Напрямки наукової інтеграції України у світове співтовариство в умовах глобалізації науки.
10. Принципи і форми міжнародного наукового співробітництва.
11. Визначення наукової та науково-технічної діяльності.
12. Структура науки як системи знань та визначення її окремих елементів, складових частин.
13. Суб'єкти науково-дослідної діяльності у закладі вищої освіти.
14. Форми науково-дослідної роботи.
15. Реалізація системи управління науково-дослідною діяльністю закладу вищої освіти (планування, облік, контроль, аналіз, прийняття рішень).
16. Сутність поняття науково-дослідної роботи здобувачів освіти.
17. Завдання науково-дослідної роботи здобувачів освіти.
18. Класифікація форм організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти у закладі вищої освіти.
19. Види навчально-дослідної роботи здобувачів освіти.
20. Види науково-дослідної роботи здобувачів освіти, що здійснюються в позанавчальний час.
21. Дипломна робота та виробнича практика як найвищий ступінь участі здобувачів освіти в науково-дослідній роботі.
22. Форми заохочення студентської молоді до науково-дослідної роботи, що практикуються у закладах вищої освіти.
23. Керівництво науково-дослідною роботою здобувачів освіти у закладі вищої освіти, її організація та планування.
24. Зміст і порядок розробки індивідуального плану науково-дослідної роботи здобувачів освіти.
25. Визначення понять «наукове дослідження», «науково-дослідний процес».
26. Що виступає об'єктом і предметом наукового дослідження; як співвідносяться між собою ці поняття?
27. Класифікація об'єктів наукового дослідження.
28. Визначення понять «метод», «методика», «методологія».
29. Класифікація методів наукового дослідження.
30. Загальнофілософські методи пізнання.
31. Сутність загальних методів досліджень.
32. Приклади застосування методів дослідження. Які з них Ви використовуєте

найчастіше при проведенні Ваших власних досліджень?

33. Методи, які входять до складу загальнонаукових.

34. Спеціальні методи збору інформації.

35. Застосування спеціальних методів для обробки зібраної інформації.

36. Зміст конкретно-наукових (емпіричних) методів та застосування їх у наукових дослідженнях.

37. Класифікація конкретно-наукових (емпіричних) методів дослідження та їх методичні прийоми.

38. Процес наукового дослідження.

39. Основні етапи науково-дослідного процесу.

40. Яким методам необхідно надавати перевагу при виборі методики досліджень?

41. Етапи виконання науково-дослідної роботи.

42. Поняття критерію, основні критерії вибору теми наукового дослідження.

43. Складання власної картотеки здобувача освіти в процесі роботи з літературними джерелами.

44. Принципи збирання матеріалів наукового дослідження.

45. Систематизація результатів наукового дослідження.

46. Структура звіту з науково-дослідної роботи.

47. Значення цифрового та ілюстративного матеріалу у звіті з науково-дослідної роботи.

48. Вимоги до подання формул, таблиць, ілюстрацій.

49. Послідовність розміщення літературних джерел у переліку використаної літератури.

50. Елементи бібліографічного опису літератури в процесі науково-дослідної роботи.

51. Оформлення посилань на використані літературні та інформаційні джерела у звіті про науково-дослідну роботу.

52. Застосування комп'ютерної техніки під час науково-дослідної роботи.

53. Ефект і ефективність у наукових дослідженнях. Види ефективності наукових досліджень.

54. Специфічні ознаки наукового стилю.

55. Функції наукового стилю.

56. Науковий стиль та мова науки.

57. Загальна характеристика наукового тексту.

58. Властивості наукового тексту.

59. Загальна логіка побудови наукового тексту: формулювання проблеми, висунення гіпотези, орієнтація на нове знання, доцільність і раціональність положень, орієнтація на досягнення дослідницької мети і завдань.

60. Структура та композиція наукового тексту.

61. Мовні засоби наукового стилю, їх використання при створенні наукового тексту.

62. Використання наукової лексики та термінології.

63. Термін як диференційна ознака наукового стилю.

64. Фонетичні та графічні особливості наукового тексту.
65. Лексика наукового тексту.
66. Морфологічні особливості наукового тексту.
67. Семантико-синтаксична організація наукового стилю.
68. Принципи та способи використання графічних скорочень, символів, таблиць, діаграм у наукових текстах.
69. Первинні та вторинні наукові тексти, їх мета та сфери застосування.
70. Великі та малі жанри наукового стилю.
71. Наукові тексти за функціональним призначенням.
72. Академічні наукові тексти та їхні основні жанри.
73. Особливості структури та композиції академічних наукових текстів.
74. Роль академічних наукових текстів у презентації наукової інформації та результатів власних досліджень.
75. Публічна презентація результатів наукового дослідження.
76. Наукова доповідь і науковий виступ як апробація результатів наукового дослідження.
77. Мова і стиль наукових доповідей.
78. Академічна культура: поняття, функції, складові.
79. Етичний кодекс ученого. Кодекс академічної етики.
80. Академічна доброчесність як міждисциплінарна категорія.
81. Фундаментальні цінності та принципи академічної доброчесності.
82. Законодавче забезпечення академічної доброчесності в Україні.
83. Кодекс академічної доброчесності Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна».
84. Типові та нетипові порушення академічної доброчесності.
85. Сутність відповідальності за порушення академічної доброчесності.
86. Плагіат: причини та передумови виникнення і способи вирішення проблеми.
87. Основні різновиди академічного плагіату.
88. Самоплагіат у науковій діяльності.
89. Різновиди фабрикації та фальсифікації даних
90. Поняття про свій/чужий текст.
91. Відмінність академічного плагіату й помилок цитування.
92. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення посилань.
93. Обсяг дозволених запозичень.
94. Виклики та проблеми, які виникають у підтримці академічної культури та доброчесності в умовах воєнних реалій.
95. Моделі організації науково-дослідної роботи здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення з курсу «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ» складається з:

- робочої програми дисципліни;
- силабусу;
- текстів лекцій та презентацій до них;
- матеріалів до практичних занять;
- завдань для поточного та підсумкового контролю.

7.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

Для інклюзивного навчання:

- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із проблемами слуху і порушеннями опорно-рухового апарату;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

7.2. Глосарій (термінологічний словник)

Абзац (нім. – пауза) – частина тексту, позначена відступом управо, яка складається з одного чи кількох речень, пов'язаних між собою за змістом; абзацний відступ.

Абревіатура (від лат. – скорочую) – складноскорочене слово, утворене з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття.

Абстрагування (від лат. – «відволікати») – метод наукового дослідження, змістова операція, що дає змогу переходити від конкретних предметів до загальних понять і законів розвитку, виокремлювати суттєві ознаки, аспекти відношень предмета, процесу, явища.

Авторські права – це набір суб'єктивних виключних прав, які дозволяють авторам літературних, мистецьких та наукових творів отримати соціальні блага від результатів своєї творчої діяльності.

Академічна доброчесність – це моральний кодекс та етичні правила цивілізованого наукового та освітнього співтовариства. Поняття академічної доброчесності включає в себе такі цінності, як запобігання шахрайству, фальшуванню та плагіату; підтримка академічних стандартів; чесність і ретельність у дослідженнях та науковому видавництві.

Академічна чесність – сукупне поняття, яке описує своєрідний договір між усіма учасниками академічної громади; є певною сукупністю правил поведінки в академічному середовищі, які передбачають моральне і правове регулювання під час виконання навчально-дослідних завдань.

Актуальність теми (від лат. – дійовий, справжній, нинішній) – обов'язкова вимога до будь-якого наукового дослідження, що засвідчує його відповідність сучасним практичним потребам, важливість для розв'язання тих чи

тих проблемних питань.

Аналіз (від грец. – розкладання, розчленування) – метод наукового пізнання, який вивчає предмет, уявно чи реально розчленовуючи його на складові елементи, як–от частини об’єкта, його ознаки, властивості, відношення, відтак розглядає кожен з виокремлених елементів в межах єдиного цілого; протилежний метод – синтез.

Аналіз системний – принцип пізнавальної і практичної діяльності, що ґрунтується на системному відображенні дійсності.

Аналогія (від грец. – відповідність) – метод пізнання, ґрунтований на схожості, подібності загалом відмінних предметів, явищ, процесів за певними властивостями, ознаками або відношеннями.

Анотація (лат. – зауваження) – один із видів скороченої форми представлення наукового тексту, що дає змогу зробити висновок не лише про призначення, цінність, спрямованість і т. ін., але й про доцільність їх докладнішого вивчення; короткі відомості про книгу, статтю, монографію з погляду призначення, змісту, виду, форми й інших особливостей.

Апробація (від лат. – схвалення) – офіційне визнання, затвердження, перевірка на практиці, у реальних умовах наукових положень, концепцій, методології і т. ін.

Аргументація (лат. – логічне доведення) – обґрунтування певного положення (твердження, гіпотези, концепції і т. ін.) задля переконання в його істинності, доцільності.

Аркуш авторський – умовна одиниця вимірювання обсягу текстової та ілюстративної інформації наукової праці, що дорівнює 40 000 друкованих знаків прозового тексту (враховуючи цифри, розділові знаки, проміжки між словами), чи 40 кілобайтам комп’ютерного тексту в ^08–форматі (разом із проміжками); 22 сторінки друкованого тексту за умови приблизно 1800 знаків на сторінку.

Аспект (від лат. – погляд, вигляд, зір) – характеристика, властивість, атрибут об’єкта пізнання; позиція, з якої суб’єкт сприймає або оцінює той чи той об’єкт дослідження (факт, явище, предмет, подію).

Атрибут (від лат. – надаю, наділяю) – невід’ємна, суттєва властивість, істотна ознака предмета або явища, закономірна форма виявлення.

Бібліографія (грец. – книга і пишу) – науково–практична діяльності, яка полягає в підготовці і поширенні науково–систематизованої інформації, що полегшує і сприяє кращому використанню друкованої продукції з науковою, практичною і виховною метою; відомості про джерело, наведені за певними правилами і достатні для ідентифікації документа.

Верифікація (від. лат. – істинний і роблю) – доказ того, що вірогідний факт або твердження є істинним; емпіричне підтвердження чи спростування теоретичних положень науки через зіставлення їх із досліджуваними об’єктами, даними спостережень та експериментів.

Версія (від лат. – поворот, зміна, пов’язане з вертіти, крутити, перевертати, змінювати) – одне з кількох, відмінних одне від одного, потрактувань, тлумачень, пояснень якогось факту, події, явища; припущення.

Виклад науковий – представлення, презентація попередньо дібраного факту (фактів), що становить загальне поняття про предмет.

Виписки – вибрані з тексту потрібні теоретичні положення, статистичні дані тощо з покликанням на наукове джерело.

Висновки – один зі структурних елементів наукового тексту, що містить результати виконаної роботи, перспективи подальшого дослідження.

Виступ науковий – публічне виголошення промови (думки) з певного питання.

Відгук науковий – висновок уповноваженої особи про результати тієї чи тієї наукової діяльності; документ, у якому висловлено думку спеціаліста зазвичай щодо наукової праці, яка має бути оприлюднена; стисла форма письмової оцінки наукової роботи.

Відкриття наукове – установлення невідомих раніше, але об'єктивно наявних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які докорінно змінюють рівень наукового пізнання; здобуття принципово нового знання винятково важливого для науки і практики.

Вступ наукового дослідження – один зі структурних елементів наукового тексту, де подано обґрунтування актуальності, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, теоретичне і практичне значення праці і т. ін.

Гіпотеза (від грец. – основа, припущення) – наукове припущення щодо пояснення явища дійсності, яке доводять на практиці, обґрунтовують теоретично і перевіряють експериментально; прийом пізнавальної діяльності, форма мислення, що являє собою здогад, положення, яке тимчасово вважається можливо істинним, поки не встановлена істина.

Дедукція (від лат. – виведення) – метод пізнання, який полягає в одержанні часткових висновків на основі знання якихось загальних положень; рух мислення від загального до часткового, окремого.

Дефініція (від лат. – визначення) – стисле логічне визначення, яке містить у собі найістотніші ознаки визначуваного поняття, дозволяє відрізнити, знаходити, конструювати певний об'єкт, формулювати нове значення певного знакового вираження або уточнювати кодифіковане значення.

Джерело наукової інформації – документ, що містить науковий факт або є результатом аналітичного та логічного опрацювання.

Дилема (від грец. – подвійний засновок) – логічне судження з двома протилежними положеннями, що суперечать одне одному і виключають можливість третього.

Дисертаційна робота – це власне наукове дослідження, за допомогою якого автор відкриває новий напрям у науці, пропонує новий підхід до вирішення проблеми чи вирішує її, досліджує невідоме або розв'язує певні завдання, що забезпечать просування подальших досліджень у певній галузі. Дисертації характерна чітка структура та обсяг, стандартні мовленнєві форми, які повинні бути наповнені оригінальним змістом цього дослідження. Жанр дисертації передбачає виклад логічного механізму доказів дослідження: теза, аргумент. При доведенні гіпотез, думок притримуються законів логіки та методів.

Дисертація (від лат. – розвідка, дослідження) – спеціально підготовлена наукова праця на правах рукопису, яку виконують для прилюдного захисту зазвичай на здобуття освітнього ступеня доктор філософії (РШ) або наукового ступеня доктора наук; оригінальне самостійне науково завершене дослідження, яке може сприяти розв’язанню певної наукової проблеми (для кандидатської дисертації) або відкриттю нових напрямів у науці (для докторської дисертації).

Дискурс (від фр. discours – промова, розмова на тему чогось) – єдність мовлення та ситуації, в якій воно відбувається; різнопланове поняття, яке співвідноситься з категоріями логіки, психології, філософії й спрямоване на людину, її досвід, знання, інтелектуальний рівень, спосіб вираження знань про навколишній світ.

Дискусія наукова (від лат. – розгляд) – це форма колективного обговорення, мета якого – виявити істину або знайти правильне розв’язання порушеного питання через висловлення власних міркувань та зіставлення поглядів опонентів на проблему.

Діаграма – (від грец. – малюнок, креслення) – графічне зображення, що наочно у вигляді певних геометричних фігур показує співвідношення між різними величинами, які порівнюються.

Діалектика (від грец. – мистецтво вести бесіду) – загальна теорія розвитку всього сущого (буття, матерії, свідомості тощо), яка адекватно відображає його еволюцію у своїх законах, категоріях та принципах; учення про найбільш загальні закони розвитку природи, суспільства і пізнання.

Діалог науковий (грец. – бесіда) – тип наукового мовлення, що складається з обміну репліками–висловлюваннями між кількома вченими – учасниками розмови (бесіди, суперечки) і наслідком якого є нові наукові знання.

Діяльність наукова – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання (вироблення і систематизацію у вигляді теорій, гіпотез, законів природи або суспільства) та використання нових знань про навколишній світ.

Діяльність науково-технічна – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань у всіх галузях техніки і технологій, пов’язана з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання.

Доказ – логічна операція обґрунтування істинності чи хибності якого–небудь судження; логічна послідовність міркувань, використаних для підтвердження чи спростування тих чи тих наукових положень.

Доповідь наукова – жанр наукового СТИЛЮ, що передбачає розгорнуте повідомлення на спеціальну тему, фіксується в усній чи письмовій формі і виголошується на засіданні наукового товариства.

Дослідження наукове – процес пізнання певного об’єкта (предмета або явища) за допомогою наукових методів, яке має на меті встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення в інтересах раціонального використання у практичній діяльності людей; процес вироблення нових наукових знань; вид наукової діяльності, що характеризується об’єктивністю, відтворюваністю, доказовістю, точністю.

Експеримент (від лат. – спроба) – один із емпіричних методів наукового пізнання, який припускає втручання у природні умови існування предметів і явищ, повторює визначені ознаки (властивості) предметів і явищ у спеціально створених умовах задля їх вивчення; метод наукового дослідження, у якому вивчення явищ відбувається в доцільно вибраних або штучно створених умовах, що забезпечують появу тих процесів, спостереження яких необхідне для встановлення закономірних зв'язків між явищами.

Енциклопедія (від грец. – коло знань) – наукове або науково–популярне довідкове видання, яке містить найбільш істотну інформацію з усіх (універсальна енциклопедія) або окремих (галузева) галузей знань або практичної діяльності.

Ерудиція (від лат. – ученість, освіченість) – глибокі знання у певній галузі знань чи в багатьох галузях; обізнаність, яка виникає в результаті навчання і систематичного читання й осмислення літературних (і не тільки) літературних джерел.

Есе академічне – невеликий за обсягом первинний жанр власне наукового (академічного), науково–навчального, науково–популярного та інших підстилів наукового стилю, що актуалізує конкретну тему чи проблему й орієнтований на конкретного адресата; витвір, об'єктивований у вигляді академічного тексту, у якому в аналітичній формі представлено результати самостійного творчого пошуку, репрезентовано чітку авторську позицію щодо актуалізованої ідеї, наведені переконливі аргументи (чи контраргументи) для обґрунтування відповідних тверджень, зроблено логічні узагальнення і який продукують задля вироблення навичок самостійного творчого мислення й якісного письмового оформлення власних думок.

Етикет науковий (від фр. – етикетка, напис) – сукупність правил поведінки, що забезпечують дотримання основних принципів наукової етики і сприяють створенню комфортних умов наукової діяльності.

Жанр (франц. – вид, стиль, жанр) – форма організації мовного матеріалу в межах певного стилю мовлення, що історично склалася і характеризується функціонально–смісловою специфікою і стереотипною композиційною структурою.

Завдання наукове – дослідницьке завдання, що розв'язується через установлення невідомих раніше закономірностей, особливостей чи явищ; те, що слід зробити для досягнення мети.

Заголовок наукового тексту – інформативна одиниця, що відображає тему твору і відповідає змісту тексту.

Зв'язність наукового тексту – поєднання компонентів наукового тексту між собою за змістом.

Ідея (від грец. – початок, основа) – форма відображення певних закономірних зв'язків та відношень зовнішнього світу, спрямована на його пізнання та практичне перетворення.

Індукція (від лат. – наведення, спонування) – метод пізнання, що ґрунтується на формально–логічному умовиводі, який дає змогу одержати

загальний висновок на основі окремих фактів; рух мислення від часткового, окремого до загального.

Інтелектуальна власність – частина цивільного права, що об'єднує дві сфери прав – промислову власність та авторське право і суміжні права.

Інтерпретація (від лат. – тлумачення, пояснення) – роз'яснення, тлумачення наукових і літературних текстів; сукупність значень (смислів), що надаються тим або тим елементам (висловлюванням, символам, формулам і т. ін.).

Істина – правильне відображення об'єктивної дійсності у свідомості людини, її уявленнях, поняттях, судженнях, умовиводах, теоріях.

Каталог (грец. – список) – структурована інформація про однотипні або приблизно однотипні явища; систематичний перелік книг, картин, музейних експонатів та інших предметів, складений для полегшення їх розшуку.

Класифікація (від лат. – клас і роблю) – система розподілення об'єктів (процесів, явищ) за класами (групами тощо) відповідно до визначених ознак; багатоступеневий, розгалужений поділ логічного об'єму поняття, впорядкування об'єктів за сутнісними ознаками.

Кліше мовне (від франц. – бук. відбиток) – мовний стереотип, готовий зворот, що характеризується постійним лексичним складом та відтворюваністю в мовленні, при цьому його компоненти семантично незалежні, тобто можуть входити до складу вільних словосполучень з іншими словами.

Кліше рамкові – мовні стереотипи, готові звороти, що забезпечують виокремлення композиційних частин: актуальність теми, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, об'єкт і предмет дослідження, мета і завдання, методи дослідження, наукова новизна, практичне значення, обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновки і рекомендації, особистий внесок здобувача, апробація результатів дослідження, публікації.

Кліше ситуативні – мовні стереотипи, готові звороти, що увиразнюють уявлення про зміст наукового тексту, виявляють творче начало автора.

Компетенція мовно-інформаційна (від лат. – взаємно прагну; відповідаю, підходжу) – уміння здійснювати самостійний пошук необхідної інформації, систематизувати її, аналізувати і т. ін.

Компетенція мовно-комунікативна – сформована система професійних знань, комунікативних умінь і навичок, ціннісних орієнтацій, загальної гуманітарної культури, інтегральних показників культури мовлення, необхідних для якісної професійної діяльності.

Компетенція мовно-термінологічна – уміння доречно використовувати термінологію певної спеціальності.

Компіляція (лат. – крадіжка, грабіж) – неоригінальна, несамостійна наукова думка, праця, побудована на використанні чужих текстів.

Компресія наукового тексту (лат. – стискання) – членування тексту на блоки інформації, їх називання, розкриття смислової структури тексту.

Конкретизація (від лат. – густий, твердий) – метод дослідження тих чи тих явищ, предметів, властивостей і т. ін. у всій їх різнобічності, у якісній

багатосторонності реального функціонування на відміну від абстрактного вивчення.

Конспект (від лат. – огляд) – короткий письмовий виклад змісту книги, статті, лекції тощо.

Контекст (від лат. – тісний зв'язок, з'єднання) – частина писемного чи усного тексту, що має закінчену думку, уможливорює точне встановлення значення окремого слова чи виразу, які входять до її складу, необхідна для визначення смислу певного слова або фрази, які входять до її складу.

Конференція наукова (від лат. – збираю в одне місце) – заздалегідь заплановане, організоване зібрання науковців для обговорення певної проблематики, визначеної заздалегідь.

Концепція (від лат. – розуміння) – система поглядів, те або те розуміння явищ і процесів; певний спосіб розуміння, трактування певного предмета, явища, процесу; визначальний задум.

Критерій (від лат. – здатність розрізнення; засіб судження) – мірило, вимога, випробування для потрактування або оцінки людини, предмета, явища; ознака, взята за основу класифікації.

Культура наукової мови – нормативне застосування наукової мови в усній і писемній, діалогічній і монологічній формах, високий рівень мовнокомунікативної культури.

Матеріал ілюстративний (від лат. – зображення) – приклад, який пояснює що-небудь, призначений для підтвердження тих чи тих положень.

Мета дослідження – це уявлення про результат роботи, що його визначають на основі більш конкретного, детального опису теми дослідження.

Метод (від грец. – спосіб пізнання) – спосіб досягнення мети; систематизована сукупність прийомів та операцій, які потрібно здійснити, щоб виконати певні завдання і досягти поставленої мети.

Методологія (від грец. – спосіб пізнання і учення) – сукупність прийомів дослідження, що застосовуються в науці; учення про методи пізнання та перетворення дійсності, способи організації й побудови теоретичної і практичної діяльності; концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища.

Мова фахова – сукупність мовних засобів, які використовують у професійній сфері комунікації задля забезпечення порозуміння між людьми, які працюють у цій сфері.

Мовлення наукове – функціонування національної мови у сфері наукової комунікації.

Моніторинг (від англ. – спостереження) – комплекс наукових, технічних, технологічних, організаційних та інших засобів, які забезпечують систематичний контроль за станом та тенденціями розвитку природних, техногенних та суспільних процесів; проведення низки однотипних замірів досліджуваного об'єкта і подальший аналіз, оцінка, порівняння отриманих результатів для виявлення певних закономірностей, тенденцій.

Монографія наукова (від грец. – один, єдиний; пишу) – наукова праця, написана зазвичай одноосібно, у якій зібрано, систематизовано й узагальнено значну кількість фактичного матеріалу, результати великого наукового дослідження, одержано переконливі висновки.

Напрямок науковий – сфера наукових досліджень наукового колективу, спрямованих на розв’язання концептуальних завдань у певній науковій царині.

Наука – сфера людської діяльності, основою якої є збирання, оновлення, систематизація, критичний аналіз фактів, синтез нових знань або узагальнень, що описують досліджувані природні або суспільні явища, дають змогу будувати причинно–наслідкові зв’язки між явищами й прогнозувати їх перебіг.

Новизна наукова – результати наукового дослідження, що засвідчують ступінь його оригінальності, відмінності від попередніх наукових розвідок, демонструють ті чи ті представлені по–новому аспекти, удосконалення та конкретизацію наявних теоретичних положень.

Об’єкт дослідження (від лат. – предмет) – предмет, явище, на які спрямована наукова діяльність; сукупність елементів дійсності, вивчення якої становить практичний інтерес для дослідника і науки загалом; процес або явище, що породжують проблемну ситуацію й обрані для вивчення; уся сукупність зв’язків, відношень різних аспектів теорії та практики науки, яка слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

Огляд науковий – характеристику стану якого–небудь питання зі ступенем докладності, необхідним і достатнім для орієнтації певної категорії науковців–споживачів інформації в інформаційному потоці; систематизовані дані з певної тематики, отримані в результаті аналізу першоджерел і призначений для ознайомлення із сучасним станом певних наукових проблем і перспективами їх розвитку.

Огріхи мовні – відхилення від лексичних і синтаксичних норм слів, словосполучень, самостійних речень.

Опис бібліографічний – це сукупність бібліографічних відомостей про документ, його складову частину чи групу документів, які наведені за певними правилами, необхідні та достатні, і є результатом аналітико–синтетичної переробки інформації.

Особистість мовна – людина, яка володіє сукупністю здатностей і характеристик, що зумовлюють створення і сприйняття нею текстів, які вирізняються структурно–мовною складністю, глибиною й точністю відображення дійсності.

Патент (від лат. – відкритий, явний) – свідоцтво, яке видають винахідникові для засвідчення його авторства та виключних прав на винахід.

Підстиль власне науковий (академічний) – різновид наукового стилю, призначений для написання первинних і вторинних наукових текстів, що повідомляють наукову інформацію, доводять її новизну.

Підхід системний (англ. Systems Thinking – системне мислення) – напрям методології дослідження, який полягає в аналізі об’єкта як сукупності елементів у їхніх взаємовідношеннях і взаємозв’язках; один із основних напрямків

методології спеціального наукового пізнання, мета і завдання якого полягають у дослідженні певних об'єктів як складових систем.

Підхід ситуаційний – напрям методології дослідження, який полягає в аналізі результатів функціонування системи в різних ситуаціях, у вивчення динаміки зміни цих результатів.

Плагіат (лат. – викрадаю) – зумисне привласнення авторства на чужу працю, його частину або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у власних дослідженнях чужого тексту без покликання на автора.

План наукового тексту (від лат. – площина) – короткий перелік проблем, досліджуваних у науковому тексті; порядок розміщення частин якого – небудь викладу, його композиція; система взаємопов'язаних завдань, що визначають порядок і послідовність виконання дослідження, розкриває зміст тексту і відновлює його в пам'яті.

Позначення умовні – специфічна термінологія, вживана в науковій роботі, певні скорочення.

Покликання – фрагмент наукової праці, в якому автор подає відомості про предмет свого дослідження, наявні в інших наукових джерелах, що має на меті аргументувати, доповнити або проілюструвати власну думку фактами з інших наукових текстів; підтвердити чи спростувати чужу думку; порівняти різні підходи вчених стосовно аналізованої проблеми.

Помітка – позначення у вигляді певних знаків, символів важливих для читача (користувача) слів, словосполучень, рядків, речень у тексті.

Поняття – форма мислення, яка відображає істотні властивості, зв'язки і відношення предметів і явищ у їхній суперечності і розвитку; думка або система думок, що узагальнює, виокремлює предмети певного класу за визначеними загальними і в сукупності специфічними для них ознаками.

Порівняння – метод наукового дослідження, пізнання дійсності, покликаний установити спільні й відмінні ознаки між процесами, явищами, об'єктами.

Постулат (від лат. – умова, вимога) – твердження, яке при побудові наукової теорії сприймають без доказів як вихідне, аксіома; не має доведення, а випливає з фактів, систематичних та практичних (емпіричних) пояснень.

Пояснення наукове – це розкриття сутності предметів та явищ через з'ясування причин їхнього виникнення та існування, наявності законів їхнього функціонування та розвитку; осмислення теоретичних законів виникнення, функціонування та розвитку об'єктів, основою якого є загальні категорійні схеми, що відображають різноманітні взаємозв'язки та взаємозалежності дійсності.

Предмет дослідження – те, що міститься в межах об'єкта; суттєві зв'язки та відношення, які підлягають безпосередньому вивченню, є основними, визначальними для конкретного дослідження.

Презентація електронна (лат. – передаю) – спосіб подання наукової інформації за допомогою мультимедіа–можливостей (зображення, звуку, відео),

які відповідають за зорове, слухове, кінестетичне сприйняття інформації.

Принцип науковий (від лат. – начало, основа) – твердження, яке сприймається як важливе, суттєве, неодмінне або, принаймні, бажане; загальні вимоги до побудови теорії, сформульовані як те первинне, що лежить в основі певної сукупності фактів.

Проблема наукова (від грец. – задача) – питання чи комплекс питань, що постають у процесі пізнання і вимагають відповіді; складне теоретичне або практичне питання, що потребує вивчення, дослідження і виникає, коли наявних знань не достатньо для розв'язання конкретного завдання.

Прогнозування (від грец. – знання наперед) – це процес формування прогнозів на основі аналізу тенденцій і закономірності розвитку об'єкта; імовірне, аргументоване, науково обґрунтоване судження про стан будь-якого об'єкта (процесу, явища) у визначений момент часу в майбутньому, про альтернативні шляхи і терміни досягнення яких-небудь результатів.

Перспекція (від грец. – дивлюся вперед) – категорія зв'язності наукового тексту, ґрунтована на вияві хронотопу як часу та простору описуваних у тексті подій, що передбачає перенесення цих подій у майбутній час і простір як прогнозування, передбачення майбутнього.

Результат науковий – нові знання, одержані в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксовані на носіях наукової інформації (у формі звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення і т. ін.).

Результат науково-прикладний – нове конструктивне чи технологічне рішення, експериментальний зразок, закінчене випробування, розробка, яка впроваджена або може бути впроваджена у суспільну практику.

Резюме дослідження (від франц. – викладати коротко) – короткий виклад основного змісту наукового тексту, що визначає структуру його змісту.

Реплікація полягає у повторному поданні однієї й тієї ж роботи більше одного разу на оцінювання з метою отримання позитивної оцінки.

Републікація – повторне чи багаторазове оприлюднення в іншому джерелі чужої інформації під дійсним підписом автора.

Ретроспекція (від лат. – назад і дивлюсь) – категорія зв'язності наукового тексту, ґрунтована на вияві хронотопу як часу і простору модельованого світу тексту до минулого; одна з форм психологічного аналізу, з допомогою якої твориться художній час.

Реферат (від лат. – доповідати, повідомляти) – стислий письмовий або усний публічний виклад змісту однієї або кількох наукових праць, що стосуються певної проблеми чи літературного твору; аналітико-синтетичне опрацювання наукового джерела (статті, монографії тощо), аналіз його основних положень, фактів, результатів, висновків.

Рецензія наукова (лат. – огляд, обстеження) – спеціальний текст – аналіз наукового джерела (джерел), розрахований на певне коло фахівців; своєрідно сформований жанр, що має високий ступінь стандартизації на всіх рівнях побудови тексту. Наукова рецензія має оцінний та діалогічний характер, через це

і відрізняється її словниковий склад та граматичне наповнення. Головні функції рецензії – це оцінна та інформативна. Рецензія повідомляє читача про зміст нової наукової публікації, її оцінку та аналіз в цілому або окремих положень наукової роботи.

Робота наукова – самостійно виконане наукове дослідження тієї чи тієї наукової проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результати наукового пошуку та конкретні узагальнення.

Розуміння наукового тексту – розкриття сутності предметів та явищ, описаних у науковому тексті, усвідомлення зв'язків та залежностей між ними.

Рубрикація наукового тексту (від лат. – заголовок закону) – чіткий і логічний поділ на певні частини.

Самоплагіат (англ. self-plagiarism) – повторна публікація самим автором значних за обсягом та ідентичних (або дуже близьких) за формою та змістом наукових текстів без посилання на те, що ці тексти вже було опубліковано раніше, дослівне відтворення власних думок понад один раз без посилання на джерело.

Синтез (від грец. – складання) – метод дослідження, ґрунтований на поєднанні абстрагованих сторін предмета і відображенні його як конкретної цілісності; вивчення об'єкта у єдиному і взаємному зв'язку його частин.

Система (від грец. – утворення, сполучення) – сукупність елементів, розташованих у визначеному порядку, що перебувають у певних зв'язках один із одним і з середовищем, утворюючи при цьому певну цілісність, єдність.

Ситуація комунікативна – функціонально-комунікативна сфера (побутова, офіційно-ділова, наукова тощо), у якій створюють текст.

Складання плану – вид роботи з текстом, засіб засвоєння і розуміння прочитаного, шлях до вивчення (складання, підготовки) композиції тексту.

Слово ключове – слово або словосполучення, що найбільш повно відображає зміст і суть наукової праці або її частини, має істотне смислове навантаження, слугує ключем під час пошуку інформації.

Спостереження – метод пізнання дійсності, який ґрунтується на безпосередньому сприйнятті процесів, явищ, об'єктів за допомогою органів чуття, без втручання їх у буття дослідника; метод збору наукової інформації, сутність якого полягає в безпосередній реєстрації фактів, явищ, процесів, що відбуваються в соціальній реальності.

Сприймання наукового тексту – психічний процес відображення людиною змісту тексту за безпосереднього впливу на органи чуття.

Стаття наукова – один із видів наукових публікацій, де описують кінцеві або проміжні результати дослідження, обґрунтовують способи їх отримання а також накреслюють перспективи наступних напрацювань. Наукова стаття втілюється у численних субжанрах, що охоплюють теоретичні, оглядові, полемічні статті, статті-повідомлення тощо, тобто можна стверджувати, що вона є макрожанром, який включає у себе декілька мікрожанрів (наприклад, анотацію, подяку), які сприяють ефективній реалізації комунікативних завдань. Наукова стаття реалізується через письмовий та усний канали комунікації, а її фізичною

основою є паперовий друкований, електронний текст. Комунікативними цілями статті є 1) презентація нових наукових результатів, отриманих під час дослідження, у відповідності з його загальною логікою й процедурами; 2) їх ратифікована науковим соціумом фіксація, закріплення відповідного наукового пріоритету та авторського права; 3) аргументоване переконання читачів – членів відповідної наукової спільноти – у валідності та цінності цього доробку; просування наукових результатів, їх популяризація та поширення.

Стиль науковий (від грец. – паличка для письма) – функціональний різновид літературної мови, що обслуговує різні галузі науки, виробництва, освіти і реалізується у спеціалізованих текстах різних жанрів.

Стиль функціональний (від грец. – паличка для письма) – суспільно усвідомлена сукупність прийомів уживання, відбору та сполучення мовленнєвих засобів, функціонально зумовлена соціально значущою сферою спілкування.

Структура (від лат. – побудова, розміщення) – упорядкованість відношень, що зв'язують елементи системи і сприяють її рівновазі; спосіб організації системи, тип зв'язків.

Судження – це думка про предмет, явище, у якій за допомогою ствердження або заперечення розкриваються його ознаки чи відношення до інших предметів; розумова дія, що реалізує ставлення мовця до змісту висловлюваного.

Суперечка наукова – словесне змагання між двома або кількома особами щодо певного наукового питання, за якого кожна із сторін доводить свою думку.

Схема (від грец. – вид, форма) – спрощене зображення, викладення чогось у загальних, основних рисах; готова формула; попередній план.

Теза – це твердження, в якому сформульована центральна ідея всього тексту. Правильно сформульована теза дозволяє утримати фокус тексту від вступу до заключної частини.

Тези (від грец. – положення, твердження) – різновид вторинного наукового тексту, ґрунтованої на стислому формулюванні основних положення первинного наукового тексту; послідовно сформульовані основні ідеї, думки та положення доповіді, лекції, статті.

Тезування – це вилучення основної інформації з тексту – джерела у вигляді положень – тез.

Текст додатковий – різновид наукового тексту відповідно до функційного призначення, який подає анкети, тексти завдань, рисунки, графіки, статистичний матеріал як додаткові докази наукових положень.

Текст емпірико-фактологічний – різновид наукового тексту відповідно до функційного призначення, який містить опис фактологічної бази дослідження, класифікації й узагальнення фактів у конкретному дослідницькому контексті.

Текст методологічний – різновид наукового тексту відповідно до функційного призначення, який слугує для вмотивування та опису специфіки методології проведеного дослідження.

Текст мішаного типу – різновид наукового тексту відповідно до

функційного призначення, якому властиві ознаки різних видів наукових текстів (теоретичного з елементами оглядового, емпірико–фактологічного або пояснювального текстів).

Текст науковий – цілісний комунікативний блок, що має чітку, логічну структуру із внутрішньо завершеними частинами (розділами, підрозділами, пунктами, параграфами, абзацами), насиченими відповідною термінологією.

Текст науковий вторинний – різновид наукового тексту, основна мета якого – опис змісту первинних текстів (конспекти, реферати, анотації, рецензії, тези, науково–технічні огляди, наукові звіти, резюме і т. ін.).

Текст науковий первинний – різновид наукового тексту, основна мета якого – передавання первинних наукових відомостей, отриманих у процесі наукових досліджень (монографія, дисертація, дипломні, магістерські роботи, наукова стаття, наукова доповідь та ін.).

Текст оглядовий – різновид наукового тексту відповідно до функційного призначення, який забезпечує наукове обґрунтування предмета дослідження, установлює межі цього дослідження, показує ступінь невивченості його окремих складових.

Текст пояснювальний – різновид наукового тексту відповідно до функційного призначення, який розкриває основні положення, містить різні примітки і тлумачення понять, таблиць, формул, рисунків тощо.

Текст теоретичний – різновид наукового тексту відповідно до функційного призначення, який подає теоретичні аспекти предмета дослідження.

Тема дослідження (від грец. – предмет викладу, положення) – методологічна характеристика дослідження; формулювання, що відбиває проблему дослідження; наукове завдання, що належить до конкретної галузі наукового дослідження.

Тенденція (від лат. – спрямовую) – можливість тих чи тих подій розвиватися в певному напрямку; органічна частина художньої ідеї, її ціннісний аспект.

Теорія (від грец. – розгляд, міркування, вчення) – сукупність висновків, що відображає відношення і зв'язки між явищами реальності у вигляді інформаційної моделі; система достовірних знань про дійсність, що описує, пояснює, передбачає явища конкретної предметної галузі.

Термін (від лат. – межа, кордон) – слово або словосполучення, що позначає спеціальне поняття певної галузі знання або діяльності і його зв'язки з іншими поняттями в межах певної сфери.

Термінологія – система термінів наукової та фахової мови, що є ядром фахового словникового запасу. Терміни складають значну частину фахової лексики, для якої властиві однозначність, визначеність, точність.

Усвідомлення наукового тексту – осягнення, осмислення структури і змісту тексту через аналіз вербальної форми тексту.

Факт науковий (від. лат. – зроблене) – складова наукового знання, що відображає об'єктивні властивості речей і процесів, на основі яких визначаються закономірності явищ, вибудовують теорії, формулюють закони.

Фальсифікація – вигадування тих чи інших, наприклад, статистичних показників з подальшим вказуванням їх у якості власної роботи.

Цитата (від лат. – наводжу, проголошую) – буквально відтворені фрагменти чужих міркувань, дослівно наведений уривок з якогось тексту для підтвердження або ілюстрації власної думки, полеміки з цитованим автором.

Частина основна – один зі структурних елементів наукового тексту, де представлено методику і техніку дослідження, пошук способів розв’язання проблеми, докази концепції, ідеї, підтвердження або спростування висунутої гіпотези і т. ін.

Школа наукова (від лат., грец. – дозвілля, учена бесіда) – напрям у науці, мистецтві, літературі, суспільно-політичній думці, що ґрунтується на спільних поглядах, принципах тощо.

7.3. Рекомендована література

Основна

Нормативно-правові акти:

1. Етичний кодекс ученого України [Електронний ресурс]. 2009. Режим доступу до ресурсу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>.
2. Європейська хартія дослідників («The European Charter for Researchers») // <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2021/05/YEvropeyska-KHartiia-Doslidnykiv.pdf>.
3. Європейський кодекс академічної доброчесності (“The European Code of Conduct for Research Integrity”) // <https://allea.org/wp-content/uploads/2024/09/CoC2023-Ukrainian.pdf>.
4. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37-38. ст.2004) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
5. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради (ВВР). 2019. № 21. ст.81) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
6. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради (ВВР). 2016. № 3. ст.25) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
7. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017. № 38-39. ст.380) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
8. Кодекс академічної доброчесності Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» // https://uu.edu.ua/upload/universitet/normativni_documenti/academic_dobrochesnist/Codex.pdf.
9. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» // https://uu.edu.ua/academic_dobrochesnist.
10. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон

України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.

Підручники та навчальні посібники:

1. Брижко В.М., Фурашев В.М. Інформаційне право та інформаційне законодавство : наукове видання / НДПП НАПрН України. Київ : Видавничий дім “АрТЕК”, 2020. 288 с.
2. Кісельова А., Завальська Л. Основи академічного письма: навчально--методичний посібник. Одеса. 2023. 68 с.
3. Комар Ю.М., Дубас Р.Г., Нестеренко С.С., Комар В.Ю., Кондукоцова Н.В. Основи наукових досліджень. Графічне моделювання : навчально-методичний посібник. К. : В-во «Університет «Україна», 2020. 273 с.
4. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
5. Семеног О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 220 с.

Наукова література:

1. Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід : Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 17-18 травня 2024 року) / упоряд., заг. ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. Макаренка, 2024. 247 с.
2. Академічне письмо : навчальний посібник / укладачі: Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. Миколаїв : НУК, 2022. 116 с.
3. Аналіз наукового / професійного тексту: методичні рекомендації / Ю. О. Томчаковська, Л. В. Строченко, О. Г. Томчаковський / Одеса : Олді+, 2023. 60 с.
4. Башкір О.І. Академічна доброчесність та інтелектуальна власність : конспект лекцій. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 92 с.
5. Гребенюк Т.В. Академічна доброчесність : навчальний посібник для студентів 1-го курсу всіх спеціальностей медичних та фармацевтичних факультетів. Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. 108 с.
6. Кандюк-Лебідь Світлана. Інклюзивна освіта у ЗВО як засіб інтеграції здобувачів освіти з інвалідністю у суспільство // Сучасні технології розвитку людини в інтегрованому суспільстві в умовах воєнного стану : Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 19 травня 2023 р. / За заг.ред. А. М. Старевої; упоряд. А. В. Завгородній, С. В. Кандюк-Лебідь, О. А. Шевченко. Миколаїв : МІРЛ та МФК Університету «Україна», 2023. 386 с. С. 88-90.
7. Кравець Л.В. Стилїстика української мови : навч.-метод. посіб. / Лариса Кравець, Єлизавета Барань ; за ред. Олександра Кордонця. Ужгород : РІК-У|а Берегове : ЗУІ ім. Ф. Ракоці II, 2022. 147 с.
8. Кулик Олена Дмитрівна. Методологія й організація фахових досліджень та академічна доброчесність : навч. посіб. [для здобувачів другого рівня вищ. освіти

- знань 01 "Освіта / Педагогіка", спец. 014 Серед. освіта (Укр. мова і літ.)] / О. Д. Кулик ; Ун-т ім. Г. Сковороди в Переяславі, Ф-т укр. та інозем. філології, Каф. укр. лінгвістики і методики навчання. Переяслав : Домбровська Я.М., 2022. 370 с.
9. Мартинюк О.М. Академічне письмо (конспект лекцій) : навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с.
10. Науковий стиль української мови : навчальний посібник з алгоритмічними приписами. 3-тє вид., перероб. та доп. / Г. С. Онуфрієнко. К. : Центр учбової літератури, 2016. 426 с.
11. Новак О.М., Литвин А.Ф., Лаун С.Ю. Основи наукових досліджень та академічна доброчесність : навч.-метод. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (охорона праці), Переяслав (Київ. обл.) : Домбровська Я.М., 2021. 470 с.
12. Носачова Ю.В. Основи наукових досліджень : підручник для студ. вищих навч. закладів, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 128 с.
13. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 504 с.
14. Основи академічного письма : конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей. Уклад. : М. Г. Маковій, О. М. Жовнір, І. Ю. Репіна, Л. Ф. Плотникова. Київ-Тернопіль : КНУБА-Ф-ОП Шпак В.Б., 2023. 61 с.
15. Порохін О.Е. Електронний підручник як інструмент розвитку самостійності студентів в умовах дистанційного навчання // Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей XX Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (м. Київ. 24–26 квітня 2023 р.). К. : Університет «Україна», 2023. 613 с. С. 83-84.
16. Ревуцька С.К., Шапран Д.П., Зінченко В.М. Наукова українська мова [Текст] : конспект лекцій, ступінь магістр / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, каф. іноземної філології, українознавства та соціально-правових дисциплін. Кривий Ріг. ДонНУЕТ, 2020. 119 с.
17. Рейкін В. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Луцьк, 2020. 111 с.
18. Різун Лариса. Супровід осіб з інвалідністю в закладах освіти // Сучасні технології розвитку людини в інтегрованому суспільстві в умовах воєнного стану : Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 19 травня 2023 р. / За заг. ред. А. М. Старєвої; упоряд. А. В. Завгородній, С. В. Кандюк-Лебідь, О. А. Шевченко. Миколаїв : МІРЛ та МФК Університету «Україна», 2023. 386 с. С.151-155.
19. Українська мова: офіційно-діловий та науковий стилі : навчальний посібник / автор-укладач Г. В. Гайович. Київ : ІДУ НД ЦЗ, 2024. 228 с.
20. Хамітов Н.В. Академічна доброчесність як виклик, вимога і воля: контексти

філософської антропології, етики й філософії освіти / Н. В. Хамітов // Філософія освіти. 2023. № 29(2). С. 27-47. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2023_29%282%29_4.

21. Шамрай А.В. Важливість підготовки інформаційно-аналітичних документів // Молодь: освіта, наука, духовність: тези доповідей XX Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих вчених (м. Київ. 24–26 квітня 2023 р.). К. : Університет «Україна», 2023. 613 с. С. 90-91.

22. Шулінова Л. Стилістика української мови : навч.-метод. комплекс : [для студентів спец. 035 "Філологія" (спеціалізація 035.09 "Фольклористика") освітнього ступеня "бакалавр" освітньо-проф. програми "Фольклористика, укр. мова і літ. та інозем. мова"] / Лариса Шулінова. Київ : Франко Пак, 2022. 80 с.

7.4. Інформаційні ресурси

1. <http://www.gntb.n-t.org> – Державна науково-технічна бібліотека України.
2. <http://www.rada.kiev.ua> – Бібліотека Верховної Ради України.
3. <http://www.ukma.kiev.ua> – Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія».
4. www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
5. <https://vak.in.ua/> – Автоматичне оформлення джерел використаної літератури.
6. <http://surl.li/beygp> – Академічна доброчесність.
7. bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1 – Академічне письмо та бібліографія.
8. <https://academiq.org.ua/pro-proekt/proekt-v-universytetah/> – Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project – SAIUP).

8. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріальнотехнічне забезпечення	Необхідне матеріальнотехнічне забезпечення
Лекція	власний ноутбук	проектор
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали	проектор, приміщення з доступом до Інтернету